

86.

Na temelju članka 19. i 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13-pročišćeni tekst, 137/15-ispravak, 123/17, 98/19 i 144/20) i članka 22. Statuta Grada Raba („Službene novine Primorsko-goranske županije“ broj 4/21), Gradsko vijeće Grada Raba, na sjednici održanoj 13. prosinca 2022. godine, donijelo je

PLAN ZA ZDRAVLJE GRADA RABA ZA RAZDOBLJE 2022. – 2025. GODINE**1. PRIORITETNA PODRUČJA RADA**

1. Prevencija kardiovaskularnih bolesti uz povećanje zdravstvene i ekološke pismenosti, Daniela Glažar-Ivče
2. Djeca i mladi: rana intervencija i psihosocijalna podrška obitelji, Branka Staničić-Kuparić
3. Palijativna skrb, Vesna Šendula-Jengiće
4. Infrastruktura za zdravlje, Petar Puškarić
5. Integracija osoba s invaliditetom i zapošljavanje, Tanja Rizner

1. 1. PREVENCIJA KARDIOVASKULARNIH BOLESTI UZ POVEĆANJE ZDRAVSTVENE I EKOLOŠKE PISMENOSTI**1. 1. 1. Koordinatorica tima**

- mr.sc. Daniela Glažar Ivče, specijalist epidemiologije, subspecijalist zdravstvene ekologije, voditeljica NZZJZ PGŽ ispostave Rab

1. 1. 2. Članovi tima

- Zvonimir Španjol-Pandelo, spec. interne medicine
- Katarina Paparić Čopić, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije, ŽSB Insula
- Marija Tomac Stojmenović, spec. interne medicine, ŽSB Insula
- Ela Hlastec Tomičić, mag.nutr.clin, bacc.med.techn., ŽSB Insula
- Ivana Deželjin mag. sestrištva ŽSB Insula
- Zdravko Naletina, dipl.ing.str.-licencirani trener Karate kluba Rab-Enpi
- Sonja Friedmann-Štokić (OPG RABPUR, Udruga Mocira)
- Vladimir Rimac, mag. san. ing.
- Zoran Ščerbe mag. san. ing.
- Vladimir Mišić, san. teh.
- Nedeljka Čapo, med. sestra
- Suzana Majstorović bacc. med.-lab. diag.
- Antonio Šimac iz NZZJZ PGŽ - Ispostava Rab
- Sara Varda iz NZZJZ PGŽ - Ispostava Rab

1. 1. 3. Analiza stanja i determinanti

Kardiovaskularne bolesti (KVB) predstavljaju globalno najznačajniji javno zdravstveni i socijalno-ekonomski prioritet s obzirom da su vodeći su uzrok smrtnosti/pomora s oko polovine svih umrlih u Gradu Rabu, Primorsko-goranskoj županiji (PGŽ), Republici Hrvatskoj i ostalim zemljama Europske unije.

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), KVB su uzrok 17,9 milijuna smrti u svijetu godišnje, a procjenjuje se da će do 2030. godine biti uzrokom 23 milijuna smrti. KVB su odgovorne za oko 4,3 milijuna smrti godišnje u Europi. U Hrvatskoj su KVB također glavni uzrok smrti pr. u 2020. godini bile su uzrok smrti u 40,0% slučajeva, umrlo je ukupno 22 817 osoba, od čega 13 106 žena i 9 711 muškaraca. KVB su vodeći uzrok pomora u Gradu Rabu a drugi po redu uzrok pobola (iza bolesti dišnog sustava). U promatranom razdoblju od 2013. godine bolesti cirkulacijskog sustava i novotvorina odgovorne su za više od 65% smrti na otoku Rabu, a 2017. god. bio je najveći broj oboljelih od KVB i to 19 na 1000 stanovnika otoka Raba. Trend smrtnosti od KVB u razdoblju od konstantno opada, pri čemu kod stanovnika Grada Raba i PGŽ sličnom stopom i progresijom kao u stanovnika ostalih zemalja Europske unije i rezultat je dobro organizirane zdravstvene zaštite, kurativne i preventivne, u kojoj intervencije u smislu promocije zdravlja i prevencije bolesti kao strategije javnozdravstvenog djelovanja. Kardiovaskularne bolesti uzrokuju preuranjenu smrt ljudi i dob u kojoj se bolest dijagnosticira sve je niža.

Danas se smatra da je moguće reducirati do 50% prijevremenih smrti i dizabiliteta od kardiovaskularnih bolesti. Postoje znanstveni dokazi učinkovitosti primarne i sekundarne prevencije KVB djelovanjem na faktore rizika, poput pušenja, nezdrave prehrane i pretilosti, tjelesne neaktivnosti, visokog krvnog tlaka, šećerne bolesti i povišenih lipida u krvi.

Svjetska zdravstvena organizacija procjenjuje da je nepravilna prehrana odgovorna za oko 50%, tjelesna neaktivnost za oko 20% i pretilost za oko 30% svih hipertenzija. Istraživanja su pokazala kako tek 46% osoba koje imaju povišeni krvni tlak znaju za svoje zdravstveno stanje (PURE Study). Cilj je da se taj postotak globalno podigne na 96%. Svjetske procjene govore da 463 milijuna osoba u dobi od 20 do 79 godina živi sa šećernom bolešću. Čak polovica oboljelih osoba nema postavljenu dijagnozu bolesti. Zabrinjavajući su podaci SZO koji govore da se udio prekomjerne tjelesne težine i debljine među djecom i adolescentima u dobi od 5 do 19 godina povećao sa 4% 1975. godine na više od 18% 2016. godine, te sada čak 340 milijuna djece ima prekomjernu tjelesnu težinu ili debljinu. U Hrvatskoj je preko 65% stanovništva pretilo, te je svako 5 djeteta pretilo. Pretilost se svrstava u zdravstvene bolesti, kao poremećaj prehrane te tijekom godina neliječenja vuče za sobom niz ostalih zdravstvenih poteškoća koje se mogu razviti, od dijabetesa, kardiovaskularnih bolesti te ostalih. Prema spolnoj raspodjeli u PGŽ 3,7% žena u odnosu na 0,8% muškaraca pothranjeno je, 33,3% muškaraca i 49,6% žena ima normalnu tjelesnu masu. Prekomjerna tjelesna masa i debljina zastupljenije su kod muškaraca u odnosu na žene. Prema podacima, 45,8% muškaraca ima prekomjernu tjelesnu masu u odnosu na 30,5% žena. Debljina je zastupljena kod 20,1% muškaraca i 16,2% žena. Prema istraživanju "Europska inicijativa praćenja debljine u djece, Hrvatska 2015./2016. (CroCOSI)" 31% djevojčica i 38,7% dječaka u Hrvatskoj ima prekomjernu tjelesnu masu i debljinu. Prema statistici smo među prvih pet europskih zemalja s tim problemom.

U svrhu edukacije o važnosti pravilne prehrane za zdravlje, te sukladno usvojenom „Akcijском planu za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine 2010.-2012.“ izrađene

su prehrambene smjernice za učenike osnovnih škola, koje su sastavni dio „Normativa za prehranu učenika osnovnih škola“ izdane od strane Ministarstva zdravlja 2013. godine. Primjer takve edukacije je program „Školica zdrave prehrane“ za škole na području Grada Rijeke koji već godinama uspješno provodi NZZJZ PGŽ. Stoga je važno potaknuti primjenu navedenog programa u Gradu Rabu. Danas se tjelesna aktivnost djece osnovnoškolske dobi od 1.-4. razreda u brojnim hrvatskim gradovima izvodi u otežanim uvjetima zbog kadrovske i organizacijske strukture. Iako prirodno potrebna, tjelesna aktivnost djece se izvodi u često neadekvatnim prostorima za sport, bez opreme i stručnog rada. Kroz različite projekte i programe na državnoj ili lokalnoj razini djeci se pokušava oplemeniti tjelesna aktivnost. Primjerice, Grad Rijeka s Riječkim sportskim savezom (RSS) prije sedam godina pokrenuo je projekt RIMOVE s ciljem da se djeci tijekom produženog boravka omogući bavljenje bazičnim sportovima u suradnji s klubovima, školama i svim nadležnim institucijama.

Analiza postojećih intervencija/snage i mane: Sportska rekreacija treba zadovoljiti potrebu za tjelesnom aktivnošću, koja je, kako nam je poznato, prilično zanemarena kod cjelokupne populacije u Hrvatskoj, te **nema preciznih podataka o udjelu aktivne populacije. Prema Hrvatskom savezu sportske rekreacije, on iznosi od 7 do 10 posto** Danas imamo sve više razvijenih zemalja, kao što su **Švicarska, skandinavske zemlje, pa i srednjoeuropske zemlje, gdje je udio rekreativaca veći od 50 %**. Navike za bavljenje sportskom rekreacijom proizlaze iz načina života i potreba, ali i iz obitelji, škola, djelovanja društveno-političkih organizacija, ulaganja u sportske objekte, stručnjake, tradiciju i sl.

Povećanje javno zdravstvene pismenosti: Od Europskih primjera valja istaknuti istraživanje „European Health Literacy Service provedeno 2012., u kojem je naglašena važnost zdravstvene pismenosti u kontekstu načina na koji građani dolaze do zdravstvenih informacija, razumiju ih, procjenjuju i koriste pri donošenju odluka o prevenciji bolesti i promociji vlastitog zdravlja. Na tragu ovog i rezultata ostalih istraživanja, prepoznata je važnost poboljšanja kvalitete zdravstvene pismenosti među EU građanima, stoga je i European Science Foundation kroz jedan od svojih strateških dokumenata - Forward Look: Personalized Medicine for the European Citizen - definirao **zdravstvenu pismenost kao prioritetni preduvjet ostvarivanja tzv. „proactive P4 medicine“ (predictive, preventive, personalized, participatory)**. Konkretno, u zdravstvenom sustavu postoji tzv. „*informacijska asimetrija*“ između korisnika i pružatelja zdravstvenih usluga te treba povećati javnozdravstvenu pismenost.

Iz analize stanja i determinanti proizlaze prioritetna područja djelovanja:

Zdrava prehrana-Rekreacija–Čisti okoliš što je izvrsna kombinacija za izazvati povećan interes i senzibilizaciju javnosti. Razvijene zemlje mnogo ulažu u zaštitu zdravlja jer je to ekonomičniji način od liječenja i očuvanje resursa zrak – zemlja – voda – podmorje, smanjenje zagađenja bukom, svjetlošću, održivo gospodarenje otpadom, ozelenjavanje – pošumljavanje.

Postojeće zadovoljene i nezadovoljene potrebe: Potrebe rekreacije su dijelom zadovoljene putem djelovanja sportskih klubova (u velikom broju), udruga i zdravstvenog/obrazovnog sustava. Nedostatan je broj infrastrukturnih objekata posebice za mlade talentirane i nedovoljan broj educiranih djelatnika za sportsku rekreaciju svih životnih dobi. Nedovoljna je svijest (kultura življenja) o potrebi i značaju rekreacije i drugih oblika zdravog življenja.

SZO naglašava da se strategijom uravnotežene kombinacije populacijskog pristupa i pristupa rizičnim skupinama može postići učinkovit nadzor nad epidemijom kardiovaskularnih bolesti.

1. 1. 4. Ciljane skupine i ciljevi

Nekoliko je okvira unutar kojih se razvijaju rješenja za unaprjeđenje zdravlja i poboljšanje kvalitete života, i generalno, bolju budućnost na globalnoj razini. Jedan od njih je Program za održivi razvoj do 2030. godine usvojen 2015. godine u Ujedinjenim narodima. Sastoji se od 17 novih ciljeva održivog razvoja, a jedna od stavki trećeg cilja, "zdravlje i blagostanje", je smanjenje preuranjene smrtnosti prevencijom kroničnih nezaraznih bolesti za trećinu. Nastavno na Analizu stanja i Determinanti, te odabrana prioritetna područja djelovanja, kao ciljana skupina nameće se opća populacija Grada Raba. Obzirom na moguća područja djelovanja iz kojih će proizaći ciljevi intervencija koje se najviše približavaju potrebama krajnjih korisnika i aktualnim mogućnostima provedbe, nameće se potreba za segmentiranjem opće populacije, odnosno izdvajanjem specifične ciljne podskupine – tj. Opća populacija sa skupinama od posebnog interesa prema kojima će biti usmjerene aktivnosti: domicilno stanovništvo; djeca i mladi (dječji vrtić, osnovne škole, srednje škole, sveučilište); roditelji; prosvjetni djelatnici; radno aktivno stanovništvo; stariji i umirovljenici; turisti; invalidi; rizične skupine. Prema dobnoj raspodjeli poželjne su grupe: od 6 godina, 7-17, 18-25, 26-65, 65+

Osnovni cilj na razini županije PG: Prevencija kardiovaskularnih bolesti te smanjenje pobola i smrtnosti od kardiovaskularnih bolesti za 2% u 10-godišnjem razdoblju. Smanjenje pretilosti i ostalih prehrambenih poremećaja. Smanjenje bolesti lokomotornog sustava.

Dugoročni cilj

Unaprijediti zdravlje djece i mladih osnaživanjem obitelji i pružanjem prilika za pozitivna iskustva u ranom djetinjstvu, poticajnim roditeljstvom, učinkovitijim preventivnim odgojnim i obrazovnim programima, ranom detekcijom djece i obitelji u riziku te adekvatnom podrškom u zajednici uz očuvanje prirodnih resursa i zaštitu od zagađenja

Kratkoročni ciljevi

Oснаžiti socio-emocionalne i životne vještine djece i mladih

- Edukacijom odgajatelja i učitelja do povećati obuhvat djece uključene u programe socio-emocionalnog učenja u predškolskoj i ranoj osnovnoškolskoj dobi.
- Povećati obuhvat djece i mladih uključenih u aktivnosti učenja životnih vještina
- Potaknuti socijalne inovacije te popularizirati aditivne tehnologije na našem području
- Osnažiti roditeljske vještine
- Edukacijom odgajatelja i učitelja povećati obuhvat roditelja uključenih u programe osnaživanja i jačanja roditeljskih znanja i vještina u predškolskoj i ranoj osnovnoškolskoj dobi

Unaprijediti sustav rane detekcije i rane intervencije

- Provedbom probira zdravlja povećati broj djece upućene u savjetovanište za mlade od strane školskih liječnika

- Provedbom programa jačanja javnozdravstvene pismenosti povećati unaprijediti znanja i vještine učitelja i nastavnika o zdravlju
- Uspostaviti savjetovalište za rani razvoj i djecu sa zdravstvenim rizikom
- Podizanje svijesti o zdravom načinu života svih stanovnika grada Raba kroz savjete specijalista.
- Provođenje skrininga osteoporoze s ciljem rane detekcije osteoporoze kod žena između 45 – 69 godina.
- Mjerenjem krvnog tlaka, šećera i indeksa tjelesne mase s ciljem upoznavanja stanovnika s njihovim potencijalnim zdravstvenim problemima.
- Provedbom mjerenja sastava tijela metodom bioelektrične impedancije povećati svijest o važnosti praćenja zdravstvenog stanja i prevencije kardiovaskularnih bolesti radno sposobnog stanovništva i osoba starije životne dobi
- Postavljanjem štandova omogućiti će se svim udrugama, sportskim društvima i ostalim pravnim osobama s područja Raba te Zavodu prezentacija njihovih proizvoda i usluga

Oснаživanje škola za učinkovitiju prevenciju

- Praćenjem stanja zdravlja osigurati pravovremene informacije za planiranje prevencije za škole i lokalne zajednice.
- Pružanjem podrške školama izraditi na znanosti utemeljene školske politike prevencije i promocije zdravlja.

Oснаživanje ranjivih skupina djece i obitelji

- Uključiti ranjive skupine djece u savjetovališta i sportske klubove

Unaprijediti mogućnosti slobodnog vremena u prirodnom i zdravstveno sigurnom okruženju

- Povećati broj besplatnih aktivnosti slobodnog vremena djece i mladih u lokalnim zajednicama
- Povećati broj javnih površina pogodnih za obiteljski život s javnim i slobodnim sadržajima, poput uređenih parkova, teretana na otvorenom, trim-staza, šetnica pogodnih za dječje aktivnosti
- Podizanje nivoa svijesti svih uzrasta domicilnog stanovništva očuvanje resursa zrak – zemlja – voda – podmorje, smanjenje zagađenja bukom, svjetlošću, održivo gospodarenje otpadom, pošumljavanje

1. 1. 5. Plan aktivnosti

Svjetska zdravstvena organizacija (u daljnjem tekstu: SZO) je identificirala osnovni set dokazano najboljih preventivnih programa prevencije KVB koji se fokusiraju na promjenu rizičnih ponašanja, ponajprije pušenja i nezdrave prehrane i na dostupnost. Provedba samih preventivnih programa nije oslonjena isključivo na zdravstveni sustav, već i na ostale vladine, ali i nevladine sektore, potrebno komprehenzivno djelovanje.

Koordinacija svih županijskih zdravstvenih, obrazovnih ustanova uz GD Crveni križ; Savjetovališta; Udruge; Zadruga; Obrazovne ustanove; Vrtići; Sportska društva; Pojedinci,

stručnjaci i NZZZJ većim dijelom doprinijeti koordinaciji radnih grupa te akcijama rekreacije u projektu 'Grad Rab Zdravi grad'.

Generalni plan aktivnosti se može podijeliti na glavne grupe:

1. Organizirati sustavne edukacije/ aktivnosti svih ciljanih skupina u promociji' očuvanja zdravlja i prevencije bolesti vezano uz teme Zdrava prehrana – 'Rekreacija i zdravlje' – 'Zaštita okoliša'
2. Priprema i objava programa aktivnosti (letak) na Internet stranicama Grada Raba
3. Organizirati suradnju između dionika uključenih u programe zdrave prehrane, rekreacije i zaštite okoliša - kroz zajedničke akcije (koje se već prakticiraju i nove)
4. Priprema i tisak edukativnih brošura i o svim poduzetim aktivnostima
5. Promocija poduzetih preventivnih javnozdravstvenih aktivnosti putem javnih oglašivača (radijska kampanja/spotovi i emisije)

Populacija osnovnoškolske dobi

- Procjena prehrambenih navika osnovnoškolaca s obzirom na regionalne specifičnosti primorskog/gorskog dijela Županije - provođenje ankete o zdravstvenom ponašanju, znanju o prehrani i prehrambenim navikama
- Izrada prijedloga jelovnika za sve osnovne škole PGŽ, s osvrtom na regionalne specifičnosti
- Uzorkovanje cjelodnevnih obroka hrane (kontrola objekata koji pripremaju hranu za djecu)
- Radionice o pripremanju zdravih obroka za djelatnike u dječjem vrtiću i školama koje imaju vlastitu kuhinju
- Edukacija odgajatelja / nastavnika i trenera sportskih klubova
- Fizička aktivnost kao prevencija – Radionice o uporabi sportskih rekvizita u osnovnim školama (primjena poligona za elementarne igre) za nastavnike i učenike – sportsko rekreativni program
- Edukacije o pravilnoj prehrani za mlade sportaše i specifičnosti prehrane vezane uz razne sportske aktivnosti
- JZ akcije Hodanjem do zdravlja - u suradnji s JLS
- provedbu edukacija u području 3D tehnologije, robotike i 3D tiska

Opća populacija

- Održavanje predavanja/tribina/radionica prevencije KVB s jednostavnim i razumljivom edukacijom o prepoznavanju ranih simptoma srčanog i moždanog udara (vodećih uzroka smrti)
- Organiziranje i održavanje tečajeva edukacije za pružanje prve pomoći (kako pomoći oboljelom do dolaska hitne pomoći i transporta u bolnicu) - Održavanje dvosatnih radionica s teorijskim dijelom (o uzrocima zastoja rada srca i disanja i prvoj pomoći), praktičnim dijelom (pokazna vježba s treningom svih polaznika) i podjelom edukativnog materijala (knjižica i DVD)
- Radionice zdrave prehrane, tjelesne aktivnosti

- Organiziranjem JZ akcije Hodanjem do zdravlja - sa JLS
- Uključivanje u May Measurement Month - edukacija građana o mjerenju krvnog tlaka (self-measurement) - u suradnji s liječnicima opće medicine
- Radionice edukacije građana o mjerenju šećera u krvi (self-measurement) - u suradnji s liječnicima opće medicine, povodom obilježavanja Europskog dana debljine
- Savjeti specijalista, mjerenje tlaka i šećera, BMI
- Medijska kampanja (medijska promocija zdravlja): Promocija zdravlja i javnozdravstvenih programa putem lokalnih medija - Radio Raba, Novog lista, Rapskog lista...

REKREACIJA - PLAN AKTIVNOSTI

VRIJEME	REKREACIJA - PLAN AKTIVNOSTI 2022. – 2025.
07.03.	Predavanje za maturante o dobrovoljnom darivanju krvi
30.03.	Edukacija prve pomoći za profesore SŠ M De Dominisa
07.04.	Svjetski dan zdravlja –Hodanjem do zdravlja
08.04.	Svjetski dan zdravlja – mjerenje tlaka i šećera za građanstvo
27.-29.04. 28.-30.09.	Tečaj Junior-spasilac za učenike 7. i 8. razreda (upoznavanje sa spasilačkim vještinama i vještinama pružanja prve pomoći)
02.05.	Akcija dobrovoljnog darivanja krvi za maturante
11.05. /17.5.	Mjerenje tlaka i šećera u krvi
Rujan	Svjetski dan prve pomoći (druga subota u rujnu) – održane radionice na temu prve pomoći za vrtičku djecu
22.09.	Europski dan bez automobila – Nordijsko hodanje
29.09.	Svjetski dan srca - RADIONICA: 'Prevenција kardiovaskularnih bolesti i fizička aktivnost' internista – kardiolog
13.10.	Svjetski dan kralježnice - RADIONICA: 'Prevenција bolesti kralježnice fizičkom aktivnošću'
20.10. Trajanje: KROZ 1 tjedan	Svjetski dan osteoporoze - TJEDAN OTVORENIH VRATA: „Dijagnostika i prevencija osteoporoze – Vježbom i prehranom do zdravih kostiju“, dr. spec. fizijatar

16.11.	Svjetski dan šećerne bolesti (14.11.) – prezentacija i degustacija jela za dijabetičare, mjerenje tlaka i šećera
14. i 21.03. 13. i 20.06.. 12. i 19.06. 14. i 21.12.	Akcije DDK

ZDRAVA PREHRANA - PLAN AKTIVNOSTI

PROMOCIJA, IMPLEMENTACIJA TE EDUKACIJA O PRAVILNOJ PREHRANI

Za svaku dobnu skupinu predviđen je program aktivnosti primjeren godinama i interesima ciljane skupine.

Populacija vrtića, malih škola: Edukativne interaktivne radionice u vrtićima - upoznavanje sa namirnicama koje su svakodnevno na našim tanjurima. Edukacija roditelja kroz predavanja i radionice.

Školska populacija: Planirana je edukacija djece tijekom interaktivnih predavanja, primjerice, za vrijeme sata razredne nastave, o važnosti prehrane u našoj svakodnevici.

Srednjoškolci: Program bi bio sličan kao i kod školske populacije edukacija, organiziranje parlaonica, samo bi se kod ove populacije još dodatno i sportska prehrana, koja je vrlo važna u djece ove dobne skupine od kojih mnogi teže postati profesionalni sportaši te ih valja educirati o važnosti i provedbi pravilne prehrane u svakodnevnom životu, tijekom sportske aktivnosti, prethodno natjecanju i slično.

Poremećaji prehrane djece i adolescenata (pretilost/bulimija/anoreksija): Djece s poremećajem prehrane u današnje je doba sve više i zaista je važno za dijete ali i roditelje imati mjesto, grupu, udrugu kojoj se mogu javiti za pomoć, savjet.

Odrasle osobe i osobe srednje dobi: Odrasli bi se educirali putem info punkteva koje bi izrađivala djeca školske dobi, kao i tijekom promocija pravilne prehrane na gradskim događanjima i mjerenjem sastava tijela metodom bioelektrične impedancije.

Trudnice, roditelje, dojilje: Velika skupina žena koje u ovako osjetljivom životnom razdoblju je također važno da se imaju kome obratiti za bilo kakvo pitanje o svezi prehrane, na što bi trebale pripaziti, kako se hraniti, kako hranom osigurati sve potrebne makro i mikronutrijente za sebe i svoje dijete.

Zrela životna dob (umirovljenici): Naši umirovljenici čine također veliku skupinu kojoj je edukacija i implementacija pravilne prehrane od velike važnosti budući da su mnogi zasigurno savjetovani o primjeni iste, ali nisu savjetovani kako i na koji način. Tijekom bolničkog liječenja, koje nije nerijetko kod ove dobne skupine, ne dobiju se adekvatne informacije kako prehranom utjecati na zdravstveno stanje i kako prehranu podrediti bolesti.

VRIJEME	ZDRAVA PREHRANA – KALENDAR AKTIVNOSTI
14.-20.03. Tjedan mozga	PREDAVANJE: „Hrana za mozak“
07. 04. Svjetski dan zdravlja	PREDAVANJE: „Pravilna prehrana, priprema obroka i zdravstveni status“ PREDAVANJE: „Značenje i uloga prehrane u prevenciji kardiovaskularnih bolesti“
Travanj/svibanj Dani zdravlja grada Raba	Provođenje skrininga osteoporoze s ciljem rane detekcije osteoporoze uz savjete Mjerenje krvnog tlaka, šećera i indeksa tjelesne mase
04.05.-11.05. Dani dječjih vrtića Trajanje: 1 dan	INTERAKTIVNA EDUKACIJA I INFO PUNKTOVI: Mala školica zdrave prehrane
Svibanj Trajanje: 7 dana	IZLOŽBA RODOVA DJECE ‘Moja piramida pravilne prehrane’
10. 05. Dan tjelesne aktivnosti	PREDAVANJE: ‘Kako izgubiti suvišno nakupljene kilograme’
16.-22. 05. Dani dječjih vrtića Trajanje: 1 dan	INTERAKTIVNA EDUKACIJA I INFO PUNKTOVI: ‘Što je voće, što je povrće’
01.- 7. 08. Svjetski tjedan dojenja Trajanje: 1 dan	PREDAVANJE I INTERAKTIVNA RADIONICA: “Prehrana trudnica, roditelja i dojilja”
14.8. Svjetski dan Mediteranske prehrane	Uoči SVJETSKOG DANA MEDITERANSKE PREHRANE: „Utjecaj mediteranske prehrane na zdravlje“po mogućnosti FESTIVAL ‘Mediterranean Food Fest’
12. 09.	‘Zdravstveno prosvjeđivanje i promidžba zdravlja- Pretilost u djece’
28. 09. Svjetski dan srca Trajanje: 5 dana	MJERENJE SASTAVA TIJELA: Mjerenje sastava tijela metodom bioelektrične impedancije
01. 10. Međunarodni dan starijih osoba	PREDAVANJE: Pravilnom prehranom do zdravlja u starijoj životnoj dobi, mag.nutr.clin (2022. godine)
10. 10. Svjetski dan mentalnog zdravlja	PREDAVANJE: 'Psihofizičko zdravlje i prehrana', dipl.ing.nutricionist
20.10. Dan srednje škole Markantuna De Dominisa	KULINARSKJE RADIONICE

14.11. Svjetski dan šećerne bolesti	PREDAVANJE: 'Suplementi prehrane', dipl.ing.nutricionist
Jesen/zima. Trajanje: kroz 6 mjeseci	EDUKATIVNE RADIONICE: 'Zdrava prehrana i tjelesna aktivnost kroz Zdravstveno prosvjeđivanje' „Debljina je bolest -hrana može biti lijek“
Tijekom cijele godine, po dogovoru u pet navrata	RADIONICE: Prehrana za mlade sportaše

NAPOMENA: Moguće su promjene termina nekih akcija te uvođenje novih akcija i aktivnosti u skladu s potrebama zajednice.

ZAŠTITA OKOLIŠA - PLAN AKTIVNOSTI

ZAŠTITA OKOLIŠA 2022.-2025.	
VRIJEME	AKTIVNOSTI
Svake godine Trajanje: 1 tjedan	EDUKACIJA: 'Zaštita okoliša'
	UVOĐENJE STALNE RUBRIKE U 'RAPSKOM LISTU'
(veljača.)	PREDAVANJE ZA RODITELJE I ODGAJATELJE: "Alergije i intolerancija na hranu"
(travanj)	OBILJEŽAVANJE EKO TJEDNA: Edukacije o zaštiti okoliša i razvrstavanju otpada u suradnji s Dundovom i Loparkom d.o.o.; čišćenje okoliša vrtića (sudjelovanje u eko akciji: jedan dan za čisti okoliš)
Travanj-lipanj i tijekom godine	Uređenje primorskog vrta i hortikulturno osmišljavanje okoliša vrtića u suradnji s Eko Opg
Svake godine 1 dan u svibnju	Sudjelovanje na Olimpijskom festivalu Dječjih vrtića Hrvatske – županijskom natjecanju
10.09. Svake godine	Obilježavanje Hrvatskog olimpijskog dana
Tijekom godine	RADIONICE S DJECOM: "Zdravi tanjur"
Tijekom godine	PREDAVANJA I PRAKRIČNE RADIONICE PRIPREME ZDRAVIH OBROKA ZA KUHARE DV I SŠ
Tijekom godine	RADIONICA ZA DJECU, RODITELJE I ODGAJATELJE: "Priprema zdravih slastica"
Svake godine Trajanje: 1 tjedan	AKCIJA: 'Pješačenje, bicikliranje, druženje'
Svake godine Trajanje: 1 tjedan	AKCIJA ČIŠĆENJA I SKUPLJANJA OTPADA: Pješačke, biciklističke staze
22.09. Svake godine	AKCIJA: 'Dan odlaska na posao biciklom ili pješice'

Trajanje: 1 tjedan	
Svake godine	FORUM: 'Zdravstveno - ekološki forum'
Trajanje: 1 tjedan	PREDAVANJE (prijedlog): 'Izrada obroka i zaštita okoliša' Ili jedna od tema TURISTIČKOG FORUMA
Svake godine	MARATON/ TRIATLON
Trajanje: kroz 1 tjedan	
Svake godine	AKCIJA: 'Pješačenje, bicikliranje, druženje'
Trajanje: 1 tjedan	
Svake godine	Mnogobrojne aktivnosti vezane uz provođenje projekta EKO-ŠKOLE: uzgoj maslina u školskom dvorištu, izrada eko- sapuna, zbrinjavanje starih lijekova sakupljanje različitog komunalnog otpada, obilježavanje svih važnih datuma vezanih uz ekologiju, provođenje projekta pr. EM kugle
Trajanje: tijekom cijele nastavne godine	provedbu edukacija u području 3D tehnologije, robotike i 3D tiska.
Tijekom godine	Projekti "EKOLOŠKI" U SURADNJI SA (voditeljima: obogaćivanje vrta nvoim biljem, označavanje biljaka, korištenje biljaka za izradu sapuna od lavande I mirisnih vrećica
Svake godine	Obilježavanje Europskog tjedna mobilnosti – šetnje I organizirane tjelesne aktivnosti na zraku
Trajanje: 1 dan	

NAPOMENA: Moguće su promjene termina nekih akcija te uvođenje novih akcija i aktivnosti u skladu s potrebama zajednice

Obzirom da je vremenski tijek aktivnosti planiran od 2022.-2025. Neke od aktivnosti se ne mogu provesti bez potpore Grada te financiranja.

Plan aktivnosti za koje je potrebno financiranje – potpora 2022.- 2025.g.

Rb.	NAMJENA SREDSTAVA	IZNOS	IZVOR
1.	Organizacija i održavanje edukacija	3.000,00 kn	Proračuni Grada Raba, udruga i ustanova
	Financiranje zdravstvenih pregleda sportaša -godišnje	45.000,00 kn	Proračun Grada Raba
2.	Organizirati i održati edukaciju učenika školske dobi „ Prehrana za mlade sportaše“	5,000 kn	Grad Rab
3.	Priprema i objava programa aktivnosti (letak) na Internet stranicama Grada Raba	0,00 kn	Grad Rab
4.	Zajedničke aktivnosti – Organizacija i provedba Dani zdravlja Grada Raba 1. Svjetski dan zdravlja – organizacija i provedba akcija za građane s ciljem promocije zdravlja i povećanja svjesnosti o važnosti prevencije bolesti;	15.000,00 kn	Grad Rab

	2. Svjetski dan osteoporoze 3. Europski tjedan kretanja 4. Svjetski dan srca – organizacija akcije na glavnom trgu Raba za građanstvo (mjerjenje krvnog tlaka, liječničko savjetovanje – savjeti i preporuke)		
5.	Medijska kampanja (medijska promocija zdravlja pr. Kroz duže radio spotove ili emisije) Npr. Izrada Edukativni video – Primjer Tradicionalna mediteranska jela (recepti) / videa od 30 sec. – 1min	15.000,00 kn	Proračuni Grada Raba, TZG Raba, PGŽ, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo turizma
6.	Edukativne radionice u području 3D tehnologije, robotike i 3D tiska.	15.000,00 kn	Proračun Grad Raba
7.	Edukativna brošura/slikovnica	2.500,00 kn	Proračuni Grada Raba, udruga i ustanova
8.	Mjerenje sastava tijela metodom bioelektrične impedancije - godišnje	15.000,00 kn	Proračun Grada Raba

1. 1. 6. Praćenje i evaluacija

Evaluacija Programa provodit će se: statističkom obradom anketnih upitnika (provest će se više anketa) i podataka o rezultatima unutar grupe. Objektivni i mjerljivi indikatori provedbe su **indikatori procesa**:

- broj anketnih upitnika o zadovoljstvu i korisnosti polaznika Programa edukacije
- broj održanih radionica
- broj odazvanih polaznika na radionice
- broj objavljenih članaka, emisija - medijska zastupljenost
- broj štampanih i distribuiranih letaka
- posjećenost web stranice Programa
- broj uključenih škola i učenika/učitelja/roditelja u program.

Indikatori ishoda:

- unaprjeđenja svijesti o potrebi zdravog življenja kroz prehranu, rekreaciju i zdravi okoliš: znanja sudionika o rizičnim faktorima za nastanak kardiovaskularnih bolesti, osteoporozu, bolesti kralježnice, te načinima njihove prevencije (upitnici na događanjima, web anketa na internet stranicama Grada Raba).

Kod evaluacije programa unaprjeđenja zdravlja realni se rezultati mogu očekivati tek nakon dužeg vremenskog razdoblja provedbe Programa edukacije i aktivnosti prema ciljnim skupinama.

1. 2. DJECA I MLADI: RANA INTERVENCIJA I PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA OBITELJI

1. 2. 1. Koordinatorica tima

- Branka Staničić-Kuparić, mag. psych. - savjetnica za društvene djelatnosti, Grad Rab

1. 2. 2. Članovi tima

- Kristina Ribarić, mag. soc. pedagogije - OŠ Ivana Rabljanina
- Ivana Rimac, prof. - OŠ Ivana Rabljanina
- Zoran Antunović, prof. pedagogije - SŠ Markantuna de Dominisa
- Vedrana Domaćinović, prof. pedagogije - Dječji vrtić Pahuljica
- Sanja Grozdanić, odgojitelj predškolske djece - ravnateljica Dječjeg vrtića Pahuljica
- Tea Staničić, mag. paed.
- Šime Paparić, dr. med.; spec. pedijatar
- Lucija Gvačić, mag. sestринства - patronaža DZ-Ispostava Rab
- Maja Pirak Barčić, mag. psihologije - Centar za socijalnu skrb-Podružnica Rab

1. 2. 3. Analiza stanja i determinanti

Na Rabu ne postoji rana intervencija, a prisutno je sve više djece u riziku ili sa već utvrđenim teškoćama u razvoju (13 detektiranih u dječjem vrtiću-ostalo nepoznato). U RH evidentirano 3,5% djece sa teškoćama u razvoju, a svjetske procjene su 10-20%. Usluga rane intervencije je usmjerena na dijete i roditelje odnosno na stručno poticajnu pomoć djeci i stručno savjetodavnu pomoć njihovim roditeljima kod utvrđenog razvojnog rizika ili razvojne teškoće djeteta, te se pruža do 3. godine života (najduže do 7. godine). Neuspješna rana intervencija povećava rizik neuspješnog razvoja, samostalnosti, integracije, teret je za obitelj u smislu skrbi o djetetu, održavanja obiteljskih odnosa i financijskog stanja obitelji.

Bit rane intervencije je što ranije uključivanje djeteta u proces rehabilitacije, neovisno o tome je li oštećenje nastalo prenatalno, perinatalno ili postnatalno, te rad s roditeljima i pružanje podrške. Pod pojmom rehabilitacija podrazumijeva se osposobljavanje djeteta s teškoćama sve do pune fizičke, emocionalne, društvene, radne i ekonomske samostalnosti kojoj je ono doraslo (Stojčević-Polovina, 1998).

Specifičnost Raba je u tome što je otočna sredina fizički udaljena od gradova gdje je podrška prisutna (fizička udaljenost od mjesta pružanja usluge što uzrokuje visoke materijalne troškove). Prisutna je visoka stigmatizacija teškoća u razvoju kao i slaba umreženost sustava uz nedostatak stručnjaka. Osim deficitarnosti pri zapošljavanju stručnjaka (trenutno postoje 2 radna mjesta rehabilitatora na koje se godinama nitko nije javio i pedijatar koji je pred mirovinom) prisutna je i nemogućnost rješavanja stambenog pitanja za potencijalne stručnjake (visoka cijena smještanih jedinica u turističkoj sredini). Informiranost roditelja o mogućnostima je slaba, na individualnoj razini.

Na području PGŽ-a postoje samo dva pružatelja usluga rane intervencije. U PGŽ djeluje nekoliko ustanova za smještaj djece s teškoćama u razvoju: Centar za rehabilitaciju Rijeka, Centar za rehabilitaciju Fortica dok se usluga rane intervencije kontinuirano pruža u Dnevnom centru Slava Raškaj za djecu sa slušnim oštećenjima i govorno - jezičnim teškoćama i Centru za autizam za djecu s poremećajima iz tog spektra. Nedostatna je mogućnost pružanja

kontinuirane stručne pomoći i podrška djeci i obiteljima koji se suočavaju sa drugim razvojnim rizicima. Na području Grada Raba ranu intervenciju mogli bi provoditi stručnjaci različitih profila iz medicinskog, odgojno-obrazovnog i društvenog područja: ginekolog, pedijatar, liječnici obiteljske medicine, medicinske sestre, psiholozi, pedagozi, logopedi, odgojitelji, edukacijski rehabilitatori, socijalni radnici, radni terapeuti. U ranoj intervenciji važne aktivnosti su međusobna suradnja stručnjaka i zajedničko stvaranje plana podrške kojeg će provoditi koordinirano i kontinuirano pri čemu dijete i roditelji postaju dio tima.

1. 2. 4. Ciljane skupine i ciljevi

- djeca s intrauterinim zastojem rasta
- djeca sa rizicima od samog rođenja i prijevremeno rođena djeca
- djeca s povećanim rizikom za nastanak oštećenja
- djeca s razvojnim teškoćama (motoričke teškoće, višestruke teškoće, kronične bolesti, genetski uzrokovani poremećaji i bolesti, glasovno-govorno-jezične teškoće, intelektualne teškoće, poremećaji iz autističnog spektra, oštećenja sluha i vida)
- roditelji i trudnice s potencijalnim razvojnim rizicima po dijete po procjeni stručnih djelatnika Centra za socijalnu skrb Crikvenica-Podružnica Rab

Dugoročni cilj

Obuhvatiti veći broj djece s neurorizicima i razvojnim teškoćama uslugom rane intervencije, što će rezultirati prevencijom institucionalizacije i boljim uvjetima za razvoj djeteta i smanjenjem javnih troškova

Kratkoročni ciljevi

- senzibilizirati odgovorne dionike zajednice (Grad, odgovarajuće institucije) za potrebom pokretanja rane intervencije
- pružiti potporu roditeljima u ranoj intervenciji
- povećati broj djece koji su obuhvaćeni postupcima dobivanja mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

1. 2. 5. Plan aktivnosti

Za osiguranje cilja planirane su sljedeće aktivnosti:

- formirati tim za pružanje usluga rane intervencije
- osigurati prostor za provedbu usluga rane intervencije
- detektirati obitelji u riziku prikupljanjem podataka od liječnika, Centra za socijalnu skrb i predškolske ustanove
- informirati roditelje o njihovim pravima i pružateljima usluga putem letaka i web stranice Grada Raba
- održavanje predavanja i radionica o ranoj intervenciji
- osigurati stipendije za studente na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu, posebno rehabilitatore
- osigurati predavanja i radionice za učenike 1. razreda srednje škole na temu volonterskih aktivnosti za pomoć djeci s teškoćama u razvoju do 7. godine života

- osigurati mogućnost volontiranja učenika srednjih škola s djecom s teškoćama u razvoju radi senzibilizacije, edukacije i motivacije za upisivanjem tih zanimanja

1. 2. 6. PRAĆENJE I EVALUACIJA

- godišnje izvješće o realiziranim aktivnostima
- broj tiskanih/ podijeljenih edukativnih letaka
- broj održanih predavanja za obitelji
- broj predavanja, radionica i djece obuhvaćene radionicom o volontiranju
- broj djece uključen u volonterski rad
- broj ugovora o stipendiranju
- praćenje broja djece koji su obuhvaćeni postupcima dobivanja mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

1. 3. PALIJATIVNA SKRB

1. 3. 1. Koordinatorica tima

- izv.prof.dr.sc. Vesna Šendula-Jengiđ, prim.dr.med.; ravnateljica županijske specijalne bolnice za psihijatriju i rehabilitaciju Insula

1. 3. 2. Članovi tima

- medicinska sestra tima hitne medicinske pomoći
- medicinska sestra patronaže Doma zdravlja PGŽ - ispostava Rab
- glavna sestra Doma za starije i nemoćne osobe - podružnica Rab
- socijalni radnik Centra za socijalnu skrb - Ispostava Rab
- psiholog
- fizioterapeut
- diplomirana medicinska sestra educirana za palijativnu skrb iz Županijske specijalne bolnice Insula
- psihijatar – psihoterapeut, duhovnik (ovisno o vjerskom uvjerenju i/ili preferencijama oboljelog)

1. 3. 3. Analiza stanja i determinanti

Sukladno Nacionalnom strateškom okviru protiv raka do 2030., broj oboljelih od raka u svijetu i Republici Hrvatskoj u stalnom je porastu. Rak je vodeći javnozdravstveni problem u Republici Hrvatskoj, i nažalost, svaki treći stanovnik Republike Hrvatske oboljet će od raka tijekom svog života. U posljednjih 15 godina godišnje se u prosjeku dijagnosticira 12.000 slučajeva invazivnog raka kod muškaraca te 10.350 kod žena. Prema zadnjim službenim podacima Registra za rak Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u Republici Hrvatskoj za 2017. godinu, potvrđeno je 24.385 slučajeva malignih bolesti (13.229 kod muškaraca i 11.156 kod žena) odnosno gruba stopa incidencije iznosila je 591,2/100.000; 664,7/100.000 za muškarce i

522,7/100.000 za žene. Pritom se očekuje da će broj slučajeva malignih neoplazmi u Republici Hrvatskoj rasti, jednako kao i u svijetu, prvenstveno zbog starenja stanovništva, ali i drugih ekoloških, ekonomskih i ostalih čimbenika. Kada promotrimo stope incidencije raka na 100.000 stanovnika prema 15 najučestalijih primarnih sijela u periodu 2015.-2019. godine (Registar za rak Republike Hrvatske, Hrvatski zavod za javno zdravstvo), jasno je vidljiv trend rasta stopa incidencije na razini Republike Hrvatske. Pritom je stopa incidencije na razini RH 2015. godine iznosila 590,0/100.000 za muškarce, 484,3/100.000 za žene, odnosno 535,3/100.000 za cjelokupnu populaciju, dok su navedene stope u 2019. godini iznosile 697,4/100.000 za muškarce (porast od 16,51%), 563,6/100.000 za žene (porast od 16,37%), odnosno 623,6/100.000 za cjelokupnu populaciju (porast od 16,50%).

Sličan trend vidljiv je i na razini Primorsko-goranske županije, s time da su stope incidencije u promatranom periodu više od onih na razini RH u svim promatranim kategorijama (Tabela 1.), te su na razini Primorsko-goranske županije u promatranom periodu u porastu za žene (14,55%) i na razini ukupne populacije (4,82%), dok su u blagom pada za muškarce (-2,73%).

Tabela 1. Usporedba stopa incidencije raka na 100.000 stanovnika prema 15 najučestalijih primarnih sijela 2015.-2019. godine na razini Republike Hrvatske i Primorsko-goranske županije.

	2015.	2019.	% razlike 2015.-2019.
RH M	590,0	687,4	16,51%
RH Ž	484,3	563,6	16,37%
RH ukupno	535,3	623,6	16,50%
PGŽ M	748,5	728,1	-2,73%
PGŽ Ž	534,1	611,8	14,55%
PGŽ ukupno	637,4	668,1	4,82%

Izvor: Registar za rak Republike Hrvatske, Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

S druge strane, vrijedi usporediti podatke na razini PGŽ i otoka Raba - na početku promatranog razdoblja stope incidencije su više na otoku Rabu (koji bilježi pad od 21,88% kada usporedimo 2015. i 2019. godinu), da bi potom bile više na razini PGŽ (koja bilježi rast od 4,82%).

Tabela 2. Usporedba stopa incidencije raka na 100.000 stanovnika prema 15 najučestalijih primarnih sijela 2015.-2019. godine na razini Primorsko-goranske županije i otoka Raba.

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	% razlike 2015.-2019.
PGŽ ukupno	637,4	560,00	619,20	631,90	668,10	4,82%
otok Rab ukupno	686,1	707,55	568,18	611,06	536,02	-21,88%

Izvor: Registar za rak Republike Hrvatske, Hrvatski zavod za javno zdravstvo / Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ.

U ovom pogledu kao valjan indikator vrijedi usporediti i udio broja umrlih u ukupnom broju umrlih od novotvorina na razini Primorsko-goranske županije i otoka Raba u periodu 2016.-2020. godine (Tabela 3. i 4.).

Tabela 3. Usporedba broja umrlih od novotvorina u odnosu na ukupni broj umrlih u PGŽ u periodu 2016.-2020.

PGŽ	Broj umrlih od novotvorina	Ukupan broj umrlih	Na 100.000 stanovnika	% u ukupnom broju umrlih
2016.	1170	3622	395	32,30%
2017.	1118	3951	377	28,30%
2018.	1176	3772	397	31,18%
2019.	1098	3746	371	29,31%
2020.	1070	3981	361	26,88%

Izvor: Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ.

Tabela 4. Usporedba broja umrlih od novotvorina u odnosu na ukupni broj umrlih na otoku Rabu u periodu 2016.-2020.

OTOK RAB	Broj umrlih od novotvorina	Ukupan broj umrlih	% u ukupnom broju umrlih
2016.	47	121	38,84%
2017.	37	140	26,43%
2018.	38	128	29,69%
2019.	37	123	30,08%
2020.	33	110	30,00%

Izvor: Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ.

Iz navedenih podataka je vidljivo kako udio umrlih od novotvorina u odnosu na ukupni broj umrlih u PGŽ odnosno na području otoka Raba bilježi diskretan pad u periodu 2016.-2020. Međutim, taj udio je i dalje visok te je udio umrlih od novotvorina na području otoka Raba u cijelom periodu, izuzev 2017. i 2018. godine, viši od navedenog udjela na razini PGŽ, što upućuje na važnost uspostave adekvatnih mjera prevencije i pravodobnog liječenja novotvorina na području otoka Raba u narednom periodu.

1. 3. 4. Ciljane skupine i ciljevi

Palijativna skrb koja se u cijelom svijetu pozicionira kao važan i nezaobilazan čimbenik dostojanstvenog, humanog i bezbolnog kraja života civilizacijska su i transgeneracijska obveza koju dugujemo starijima, posebno terminalno bolesnim osobama. Konvencionalna medicina je brojnim terapijskim metodama i tehnikama produžila ljudski život i umanjila tjelesnu bol, međutim, napredak struke i čovječanstva u cjelini izmjestilo je potrebu brige o terminalno bolesnima i osobama na kraju života iz medicine u kategoriju društvene skrbi, pri čemu je medicinska struka samo pomažući član multidisciplinarnog tima. Dobre strane ovakvog postupanja jesu u tome što osoba koja ima svoje bližnje može uz dostatnu i odgovarajuću skrb umrijeti u svojem domu u krugu bližnjih. Kako bilo, ovaj proces može biti vrlo traumatičan, bolan, a oboljeli nekad žive sami i u uvjetima koji su neodgovarajući, što usložnjava osjećaj patnje i nemoći.

Zadatak palijativnog tima ja da multiprofesionalno i interdisciplinarno identificira potrebe korisnika i u skladu s vlastitim resursima i procijenjenim potrebama osigura najbolju moguću skrb.

1. 3. 5. Plan aktivnosti

- depistaža korisnika palijativne skrbi otoka Raba (provođenje ankete putem liječnika obiteljske medicine)
- identifikacija potreba (ciljani upitnik)
- timska procjena
- organizacija mobilnog tima s posjetom korisniku
- evaluacija stanja i organizacija rada
- sastanak tima / debriefing / evaluacija / nove aktivnosti

1. 3. 6. Praćenje i evaluacija

- praćenje broja korisnika

1. 4. INFRASTRUKTURA ZA ZDRAVLJE

1. 4. 1. Koordinator tima

- Petar Puškarić, dipl.san.ing.- viši sanitarni inspektor

1. 4. 2. Članovi tima

- Danijela Kuparić, dipl.sanit.ing.
- Mate Torlak, mag.ing.mech.
- Lucija Joković Ribarić, mag.ing.agr.
- Robert Potočnjak, mag.ing.silv.- komunalne tvrtke Vrelo i Dundovo

1. 4. 3. Analiza stanja i determinanti

Opće je poznat utjecaj sportskih aktivnosti na fizičko i psihičko stanje društva u cjelini. No tjelesna aktivnost ne djeluje samo na smanjenje pretilosti. Direktno ili indirektno, djelujući na funkcioniranje svih organa u tijelu, tjelesna aktivnost je jedan od najvažnijih preduvjeta za zdrav razvoj djeteta. Tjelesna aktivnosti djeluje na: krvožilni i mišićni sustav, motoričke sposobnosti, metabolički sustav i psihološko stanje (izvor: <https://www.zzjzdnz.hr/zdravlje/zdravlje-djece-i-mladih/239>). Naravno da se to ne odnosi samo na mlađu nego i na stariju populaciju. Naime, izuzetno je važno prihvatiti činjenicu da, uz profesionalni i amaterski sport, postoji još jedan itekako važan segment sportske aktivnosti, a to je sportska rekreacija. Ona ima poseban značaj jer uključuje gotovo sve starosne skupine. Dobro organizirana sportska rekreacija važan je čimbenik u savladavanju, prije navedenih, zdravstvenih problema. Naravno, za organizaciju sportskih aktivnosti neophodna je sportska infrastruktura. Bez nje nema ni mogućnosti pružiti lokalnom stanovništvu kvalitetne mogućnosti za zdrav život, podignuti kvalitetu života te osigurati prevenciju mnogih kardiovaskularnih i ostalih bolesti.

Nažalost, trenutno stanje na otoku Rabu koji broji oko 9000 stanovnika gdje su podjednako raspodijeljene sve dobne skupine ljudi, je takvo da sva naselja nemaju adekvatnu infrastrukturu za provođenje sportskih aktivnosti ciljanih skupina. Postojeća infrastruktura orijentirana je predominantno na 3 sporta, nogomet (Nogometni klub Rab), rukomet (muški i ženski rukometni klub) i košarku (samo muški) dok svoj pravi potencijal još uvijek ne mogu razviti sportovi kao što su tenis, biciklizam, vodeni sportovi, stolni tenis. Za neke od tih sportova (tenis, vodeni sportovi) ne postoji nikakva infrastruktura (osim u sklopu hotela što, naravno, nije dugoročno rješenje).

Otok Rab posjeduje veliki prirodni potencijal za bavljenje sportskim aktivnostima na otvorenom kao što su biciklizam, planinarenje, trail (brojne šume, park Komrčar, brdo Kamenjak). Postoji veliki broj biciklističkih staza koje nisu adekvatno označene i održavane. Isto tako, biciklistički i motorni promet nisu adekvatno razdvojeni. Teniski tereni (njih 6) postoje samo u sklopu hotela (Imperial i Carolina) i pitanje je vremena kada će i oni biti zamijenjeni nekim drugim sadržajima (parkiralište, ugostiteljski objekt).

Rab mora koncipirati sportsku infrastrukturu kao neki gradovi u Republici Hrvatskoj (Vrbovsko, Novalja, Đakovo, Šibenik, Bol na Braču, Umag i mnogi drugi) tako da bude primarno dostupna lokalnom stanovništvu jer će se jedino tako postići kvaliteta života i prevencija kardiovaskularnih, respiratornih i ostalih bolesti. Adekvatna sportska infrastruktura postaje efikasno oružje za prevenciju i rješavanje zdravstvenih problema.

1. 4. 4. Ciljane skupine i ciljevi

Osnovni cilj je informiranje otočnog stanovništva o izuzetnoj važnosti i ulozi sportskih aktivnosti u prevenciji prije navedenih bolesti. Slijedom toga, pripremiti sve elemente (infrastruktura, kadrovi) koji su potrebni za organizaciju sportskih aktivnosti za koje dosada nije postojala odgovarajuća infrastruktura. Kako ovdje govorimo baš o takvim sportskim aktivnostima, od izuzetne je važnosti činjenica da one imaju široki spektar ciljanih skupina. Jasno je, naime, da se, primjerice, tenisom mogu na odgovarajući način baviti i oni najmlađi, ali i oni „zrelih godina“. To je ono što ovakve sportske aktivnosti izdvaja od ostalih i što im daje poseban značaj u sintagmi „zdrav život“.

Kod djece i mladih važno je poticati interes za sport jer im bavljenje sportskom aktivnosti pomaže da se u svojoj sredini dobro osjećaju i da nemaju potrebu masovno napuštati otok. Sportski djelatnici moraju, u suradnji sa školama, „ući u razrede“ i predstaviti djeci sve elemente koji neki sport čine i potaknuti ih da pronađu onaj (ili one) koji im najviše odgovara. Onima starijima svakako treba omogućiti bavljenje barem jednim sportom (poznato je da profesionalizam i amaterizam okupljaju ograničen broj sportaša dok sportska rekreacija ima za cilj aktivirati veliki dio populacije). Ovo je naročito važno za nas kao otočnu sredinu kojoj je neophodno da stanovništvo, nakon naporene turističke sezone, ima osigurane uvjete za razne sportske aktivnosti.

Dugoročni cilj je unaprjeđenje i izgradnja sportsko rekreativne infrastrukture za ukupnu populaciju s ciljem podizanja kvalitete zdravog života.

Kratkoročni ciljevi

- Povećanje broja djece, mladih i onih starijih koji će biti uključeni u barem jednu sportsku aktivnost.
- Omogućiti stanovnicima Grada Raba bavljenje onim sportskim aktivnostima koje trenutno nisu javno zastupljene (postojeća infrastruktura postoji samo u privatnom vlasništvu).
- Proširenje turističke ponude Grada Raba u suradnji s privatnim sektorom kroz otvaranje novih komercijalnih i javnih sportskih sadržaja (javni teniski tereni i biciklističke staze bili bi, naravno, dostupni turistima koji trenutno borave na otoku).

1. 4. 5. Plan aktivnosti

Vrsta sportske aktivnosti: **TENIS**

Aktivnosti potrebne da se zacrtani ciljevi (kratkoročni i dugoročni) ostvare na zadovoljavajući način su brojne i međusobno neraskidivo povezane:

- definiranje lokacije za izgradnju teniskih terena – odgovarajuća je lokacija na k.č. 1732/1 k.o. Kampur, vlasništvo RH, koja bi u početnoj fazi obuhvaćala 4 teniska terena s mogućnošću izgradnje još 2 (kako bi se mogli organizirati međunarodni turniri te tako poboljšati promociju Grada Raba), klupske prostorije sa ugostiteljskom ponudom, parking za goste i gledatelje
- iniciranje promjene PPU-a – zbog same važnosti projekta promjena PPU-a ne bi trebala kočiti realizaciju

- izrada projektne dokumentacije kroz period od 15 mjeseci
- izgradnja teniskih terena kroz period od 30 mjeseci
- organizacija teniskog kampa i turnira za mlade
- održavanje predavanja za najmlađe uzraste s ciljem što potpunijeg predstavljanja tenisa i njegovih pozitivnih utjecaja na zdravlje
- organizacija turnira za teniske početnike uz prisustvo roditelja, prijatelja i ostalih, druženje i zabava
- organizacija promocije sporta u Dječjem vrtiću Pahuljica, Osnovnoj školi Ivana Rabljanina Rab i Srednjoj školi Markantuna de Dominisa Rab, preko javnih manifestacija sa ostalim sportašima otoka Raba, organizacija tenis škole za početnike besplatno u rujnu i listopadu svake godine
- održavanje infrastrukture
- suradnja s privatnim i javnim institucijama u vezi održavanja i korištenja postojeće sportske infrastrukture (Grad Rab, Imperial Riviera, SB Insula Rab i dr.

Teniski klub Rab trenutno okuplja pedesetak rekreativaca (većina je obuhvaćena sudjelovanjem u lokalnom ligaškom natjecanju-3 teniske lige) i tridesetak djece na redovitim treninzima tijekom cijele godine. Sve se to odvija na hotelskim terenima bez sigurnosti u dugoročiji karakter aktivnosti (može se, naime, desiti da se firma u čijem su sastavu teniski tereni odluči za prenamjenu što bi za tenis bilo pogubno). Klub će dati maksimalan doprinos u realizaciji navedenih aktivnosti, ali bez aktivnog sudjelovanja lokalne i regionalne samouprave i podrške same RH sve navedeno neće biti moguće provesti. Moramo svi skupa napraviti sve što je u našoj moći da ovaj otok ima sretno i zdravo stanovništvo koje se neće baviti mišlju o napuštanju ove sredine. Rab ne smije postati otok u kojemu je sve manje ljudi i koji „živi“ samo u vrijeme turističke sezone.

Vrsta sportske aktivnosti: **BICIKLIZAM**

- Popisivanje i kartiranje svih postojećih biciklističkih staza na području otoka Raba. U suradnji sa BK Mag Rab terenski prolazak svih postojećih biciklističkih staza i izrada karte istih.
- Izrada plana uređivanja biciklističkih staza. Nakon izrade karte određivanje prioritetnih staza (Otok Rab je već godinama domaćin biciklističkih utrka (npr. Utrka 4 Islands, posljednji put održana u travnju 2022., te Rab Island Hero u sklopu Husqvarna Adria Bike Seriesa, održana u lipnju 2022. godine) i izrada plana za njihovo uređivanje te održavanje tijekom godine. Prioritet bi imale staze koje su uključene u navedene utrke.
- Uređivanje jednog dijela jedne staze zajedno sa djecom OŠ Ivana Rabljanina i SŠ Markantuna de Dominisa, te promicanje uređenosti okoliša i važnosti čistoće šuma.
- Suradnja sa lokalnim pravnim subjektima (osiguranje potrebnog alata, radne opreme, okrepe i sl.).
- Uređivanje i označavanje biciklističkih staza prema izrađenom planu.
- Promocija biciklizma kod mlađih uzrasta u suradnji sa OŠ Ivana Rabljanina, SŠ Markantuna de Dominisa, BK Mag Rab i organizatorima profesionalnih utrka na otoku Rabu

- Organizacija promotivne vožnje bicikala za mlađe uzraste po manje zahtjevnim stazama, početkom školske godine i kao event koji prethodi profesionalnim utrkama
- Suradnja sa distributerima biciklističke opreme kako bi se za svu zainteresiranu djecu osigurala odgovarajuća zaštitna oprema (uz promotivne cijene ili određenu količinu besplatne opreme)
- Promotivna vožnja bi bila otvorena i za sve građane starije dobi (npr. roditelje djece, bake i djedove te ostale zainteresirane).
- Digitalizacija postojećih uređenih biciklističkih staza i izrada digitalnog vodiča (mobilna aplikacija) kroz iste.

U prvoj fazi uključiti samo biciklističke staze, a zatim i staze za brzo hodanje, trčanje i sl. Zbog postojećeg stanja u prostoru, što se cestovnog biciklizma tiče, bez značajnih financijskih ulaganja nije moguće značajno unaprijediti infrastrukturu (manjak prostora pored postojećih prometnica zbog već izgrađenih građevina odmah uz prometnice), međutim kroz suradnju sa Hrvatskim Cestama te Županijskom upravom za ceste, kod izgradnje novih prometnica ili rekonstrukcije postojećih u fazi projektiranja pokušati predvidjeti dio prometnica za bicikliste.

- Promocija sportova među djecom na gradskom trgu Varoš u suradnji sa sportskim klubovima koji djeluju na području Grada Raba
- Analiza stanja provođenjem anketa o djeci u OŠ i SŠ koja se bave bar jednim sportom, početkom školske godine, početkom drugog polugodišta te krajem školske godine. Temeljem analize anketa početkom i krajem školske godine planirati frekventnost promotivnih aktivnosti za sljedeću školsku godinu.
- Obilježavanje dana sporta krajem rujna, ukomponirano s početkom školske godine i rezultatima prve provedene ankete o bavljenju sportom među djecom.
- Stimuliranje klubova većim vrednovanjem promotivnih aktivnosti sporta među mlađim naraštajima u dostavljenim planovima aktivnosti kod godišnjeg dodjeljivanja sredstava iz proračuna.
- Revitalizacija određenog broja postojećih izvora pitke vode na otoku Rabu:
 - Kartiranje postojećih izvora pitke vode u suradnji sa komunalnim društvom Vrelo d.o.o., Uredom za katastar, OŠ Ivana Rabljanina i SŠ Markantuna de Dominisa (organiziranje radionice GIS alata u suradnji sa profesorima informatike za zainteresirane učenike).
 - Definiranje plana revitalizacije izvora prema određenim prioritetima
- Revitalizacija postojećih izvora pitke vode:
 - Uređenje jednog izvora godišnje u suradnji sa OŠ i SŠ. Suradnja sa lokalnim pravnim subjektima (osiguranje potrebnog alata, radne opreme, okrepe i sl.).
 - Uključenje rodbine djece i ostalih zainteresiranih građana.
 - Demonstracija postupaka kontrole parametara vode na izvorištu.
 - Promotivne aktivnosti korištenja vode iz javne vodoopskrbe umjesto flaširane vode iz plastičnih boca zbog sve većeg zagađenja mikroplastikom na svjetskoj razini.

- Promotivne aktivnosti održavanja čistoće okoliša radi očuvanja pitke vode otoka Raba.
- Nakon revitalizacije određenog broja izvora (4 ili 5) povezivanje, u suradnji sa Turističkom zajednicom promoviranje „Puteva vode Grada Raba“.

1. 4. 6. Praćenje i evaluacija

- Praćenje broja djece uključene u barem jedan sport te nove polaznike tenisa i biciklizma
- Provođenje ankete 3 puta u 12 mjeseci (početak školske godine, polugodište i kraj školske godine) među učenicima OŠ Ivana Rabljanina i SŠ Markantuna de Dominisa, u suradnji s navedenim ustanovama.
- Praćenje broja turista koji se bave tenisom i biciklizmom te broj turista i natjecatelja uspoređivati periodično (polugodišnje i godišnje) .
- Održane manifestacije promocije sporta godišnje (početkom školske godine promocija sportova na gradskom trgu u suradnji sa sportskim klubovima te pratiti i evidentirati nove polaznike).
- Promotivna biciklistička vožnja za djecu i sve uzraste jednom godišnje.
- Jedna akcija uređivanja dijela biciklističke staze s djecom iz OŠ Ivana Rabljanina i SŠ Markantuna de Dominisa.
- Revitaliziran izvor vode godišnje.

1. 5. INTEGRACIJA OSOBA S INVALIDITETOM I ZAPOŠLJAVANJE

1. 5. 1. Koordinatorica tima

- Tanja Rizner, dipl. psiholog, profesor; Gradsko društvo crvenog križa Rab

1. 5. 2. Članovi tima

- Mirta Rignsmuth, mag. soc. rada.; Centar za socijalnu skrb-Podružnica Rab
- Jasna Dumičić, prof. psihologije; Hrvatski zavod za zapošljavanje-Ispostava Rab
- Mihael Katalinić, predsjednik Udruge roditelja djece s invaliditetom i teškoćama u razvoju „PINOKIO“
- Ivo Kordić član udruge „PINOKIO“
- Damir Paparić, prof.- ravnatelj srednje škole Markantuna de Dominisa Rab
- Katarina Ribarić, prof. socijologije i filozofije; ravnateljica Pučkog otvorenog učilišta Rab,
- direktori tvrtki i ustanova na području Grada Raba

1. 5. 3. Analiza stanja i determinanti

Do diskriminacije, stigmatizacije i predrasuda prema osobama sa invaliditetom dolazi na razne načine, a jedna od prepreka u njihovoj integraciji je i otežano zapošljavanje. Kako bi se olakšalo zapošljavanje potrebno je kreirati preduvjete za zapošljavanje i kvalitetnu integraciju osoba s invaliditetom, pri čemu se potencijali zaposlenika potpuno iskorištavaju, a oni se pritom osjećaju prihvaćeno i uvaženo. Zapošljavanjem osoba s invaliditetom osigurava se njihova neovisnost, društvena i profesionalna uključenost i njihovo sudjelovanje u životu zajednice. Po podacima Centra za socijalnu skrb Crikvenica – Podružnica Rab, na području otoka Raba 116 osoba ostvaruje pravo na doplatu za pomoć i njegu i 64 osobe ostvaruju pravo na osobnu invalidninu. Od ukupno 180 osoba s invaliditetom u 2021. godini, od čega su 101 muški (56%) i 79 žene (44%). Velik broj osoba s invaliditetom, njih 72 (40%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina, dok je u dobnoj skupini 65+ 87 (48%) osoba. Invaliditet je prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, tako da 21 dijete koristi jedno od ovih prava.

Osobe s invaliditetom koje se nalaze na prijelazu završetka škole i zapošljavanja nailaze na „smetnje“ ili im je u najmanju ruku otežano zbog interakcije različitih prepreka, kako u pristupu zapošljavanju i/ili zadržavanju posla, tako i u punom i učinkovitom sudjelovanju u društvu. Osim osobnih izazova (kao što su npr. tjelesna, senzorna, kognitivna i komunikacijska ograničenja), prostorne barijere prvenstveno predstavljaju važan izazov. Društveno-politički sustavi i usluge često su skloni neusklađenom ili fragmentiranom postupanju, a uz to same osobe s invaliditetom i njihove obitelji često nemaju potrebne informacije i sredstva za djelovanje. Zato mnogi slučajevi prijelaza u proces stjecanja vlastitog prihoda nisu uspješni. To pak ograničava mogućnosti punog sudjelovanja osoba s invaliditetom u odrasloj dobi. Obrazovanje i zapošljavanje osoba s invaliditetom neki su od temeljnih uvjeta života svih ljudi a osobito društvene uključenosti i neovisnosti. Putem obrazovanja i rada, osobe s invaliditetom se osjećaju korisnima i vrijedima, aktiviraju se u društvo, ispunjavaju svoj život i podižu vlastito samopouzdanje i samopoštovanje.

Uključivanje osoba s invaliditetom u svijet obrazovanja i zapošljavanja ključan je čimbenik njihove potpune integracije u društvo. Područja obrazovanja i zapošljavanja usko su povezana te uključenost u redovan sustav školovanja i obrazovanja daje veće mogućnosti i šanse daljnjeg uključivanja u svijet rada na otvorenom tržištu. No, postoje mnogi problemi i poteškoće s kojima se osobe s invaliditetom svakodnevno suočavaju u tim područjima. Prije svega, postoje predrasude o mogućnostima i potencijalima osoba s invaliditetom, a time i nedovoljna informiranost i senzibiliziranost društva te potrebe i prava osoba s invaliditetom. Postoje i različita ograničenja i isključenja iz potpune participacije u socijalnim, ekonomskim, političkim, kulturnim i drugim aktivnostima. Kvalitetan odnos prema osobama s invaliditetom mjerilo je civilizacijskog razvoja neke zajednice. Samo se na taj način može postići jednakost mogućnosti i ravnopravnosti u društvu bez diskriminacije. Kako bi se uvećale mogućnosti zapošljavanja osoba s invaliditetom, ključno je pružiti im pomoć i podršku već prilikom školovanja. Ustanove redovnog obrazovanja i specijaliziranih programa treba poticati na pružanje potpore za daljnje obrazovanje ali i potpunije uključivanje u svijet rada. U području odgoja i obrazovanja bio je važan Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja od 2005. do 2010., te Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012., čijim se mjerama unaprjeđuje i ujednačava kvaliteta cjelokupnog sustava na državnoj razini i jamče jednake mogućnosti za puni razvoj potencijala svakog pojedinca s posebnim odgojno- obrazovnim potrebama. Obrazovanje je sveobuhvatno i odnosi se na sva životna područja a pri tome i na veće šanse za pronalazak posla koji je od velike važnosti za potpuniji život osoba s invaliditetom. Za njih je zapošljavanje jedan od temeljnih uvjeta integracije u društvo i redovne životne uvjete. No, tu nailaze na mnoštvo problema. Uz nepoštenu konkurenciju na tržištu rada, susreću se s brojnim ukorijenjenim predrasudama, prije svega poslodavaca. Prema istraživanju Matković (2011) navodi daje tijekom zadnjih godina pokazano da osobe s invaliditetom ulažu mnogo veće napore u zadovoljavanju svojih i poslodavčevih očekivanja te da su mnogi poslodavci njihovim zapošljavanjem promijenili svoje stavove prema njima. Upravo to ukazuje na potrebu da se kontinuirano i intenzivno radi na osvještavanju poslodavaca i osnaživanju osoba s invaliditetom. Istraživanje Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) ističe da je najveća prepreka pri prvom zapošljavanju predrasuda prema sposobnostima osoba s invaliditetom. UNDP – ovo istraživanje (2007) u svojim zaključcima zapravo ističe da i kod poslodavaca i osoba s invaliditetom postoji nedovoljna informiranost koja je često i razlog manjeg zapošljavanja osoba s invaliditetom nego što je to moguće. Mnogi potencijalni poslodavci nemaju dovoljno informacija i iskustva o mogućnostima rada osoba s invaliditetom, ali i mnoge osobe s invaliditetom ne sagledavaju realno svoje mogućnosti što zapravo znači da niti jedni niti drugi nisu dovoljno upoznati s različitim poticajima i beneficijama koje je moguće ostvariti njihovim zapošljavanjem. Da bi se zapošljavanje osoba s invaliditetom ostvarilo bitno je obrazovati obje skupine pa tako i cjelokupnu javnost. Položaj osoba s invaliditetom na tržište rada određen je lakšim položajem u obrazovnom sustavu koji nije usklađen s tržištem rada i potrebama rada. Osobe s invaliditetom na području obrazovanja najčešće zauzimaju loše startne pozicije koje umanjuju njihove šanse za ulazak u svijet rada. Stoga je potrebno aktivnije djelovati na prilagođavanju obrazovnih programa za osobe s invaliditetom potrebama tržišta rada. Osim mijenjanja i prilagođavanja obrazovnih programa, efikasnije i kvalitetnije uključivanje osoba s invaliditetom u svijet rada podrazumijeva odgovarajuće promjene i prilagodbe svakog pojedinca sustava te prijeko potrebnu potporu države. U Europskoj uniji puno se radi na modelu Zapošljavanje uz potporu.

Prema definiciji Europske unije za zapošljavanje uz potrebu – EUSE, zapošljavanje uz potporu je „pružanje potpore osobama s invaliditetom ili ostalim skupinama s posebnim potrebama kako bi se osiguralo zapošljavanje na otvorenom tržištu rada“. Model zapošljavanja uz potporu je proces koji sadrži više faza u zapošljavanju osoba s invaliditetom:

- angažman profesionalno profiliranje pronalaženje posla
- angažman poslodavaca potpora na poslu/izvan posla.

Faza angažmana uključuje pomoć kandidatima u donošenju odluke jesu li voljni i motivirani započeti proces pronalaženja posla. Ako jesu, slijedi faza profesionalnog profiliranja u kojoj je važna izrada profila osobe koja će biti korisna poslodavcu za nalaženje odgovarajućeg posla. Pri tome se pruža pomoć osobama s invaliditetom u određivanju njihovih vještina, sklonosti za posao, sposobnosti i potrebe za daljnjim usavršavanjem. Osobama s invaliditetom se mora pomoći u razvoju osobnih profesionalnih ciljeva. Nakon toga slijedi faza pronalaženja posla, odnosno usklađivanje profila i posla te traženje pravog poslodavca. U fazi angažmana poslodavca važna je suradnja s poslodavcem, razgovor s poslodavcem i osobom koja traži posao o potrebnim vještinama i iskustvu, radnim satima, uvjetima rada, dostupnoj podršci, pitanjima vezana uz dostupnosti i dr. Na kraju je bitna i faza potpore na poslu/izvan posla u kojoj je potrebno osigurati da se provodi integracija na poslu i radnom mjestu, prevladati prepreke i kretati se prema neovisnosti osobe s invaliditetom kao novog radnika na poslu za koji prima plaću na otvorenom tržištu rada. Pozornost se također može dati i mogućnostima za napredovanje u karijeri osobama s invaliditetom koje imaju mogućnosti napredovanja kao i ostali zaposlenici.

Problem zaposlenosti je opći problem u kojem se posebno odražava nezaposlenost osoba s invaliditetom iz slijedećih razloga:

- nivo obrazovanja osoba s invaliditetom koji je ne samo nizak nego i područja obrazovanja nisu adekvatna potrebama tržišta rada;
- poslodavci su nedovoljno upoznati s poticajnim mjerama za zapošljavanje i samozapošljavanje osoba s invaliditetom, od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Predrasude koje osobe s invaliditetom svrstavaju u manje vrijednu radnu snagu, bez obzira na dokazanu činjenicu da se osobe s invaliditetom vrlo korektno odnose prema obavezama proizašlim iz radnog odnosa i postižu vrlo dobre rezultate rada, ali i odnos spram posla u smislu poštivanja radnog vremena, korištenja bolovanja sveden je na najmanju razinu.

1. 5. 4. Ciljanje skupine i ciljevi

Djeca sa teškoćama u razvoju i invaliditetom; dob 4-18 godina

Roditelje i djecu s teškoćama u razvoju i invaliditetom usmjeriti u aktivnosti udruge „PINOKIO“, putem pedijatra potaknuti roditelje na upis djece s teškoćama u razvoju u predškolsku ustanovu (boravak je besplatan). Usmjeravanje mladih i roditelja da djecu uključuju u organizirano provođenje slobodnog vremena - aktivnosti udruge za djecu i mlade „KOCKA“ (poticanje razvoja motorike, govornih vještina, tehnika učenja, socijalizacije...).

Odrasle osobe s invaliditetom; dob 18-50 godina

Odrasle osobe i njihove obitelji podržati u nastavku srednjoškolskog obrazovanja, pohađanju tečajeva i edukacija kako bi stekli znanja i vještine za tržište rada. Pružati podršku i pomoć osobama s invaliditetom u procesu traženja posla i snalaženja na poslu. Poslodavce senzibilizirati i potaknuti u zapošljavanju osoba s invaliditetom.

1. 5. 5. Plan aktivnosti

Za osiguranje cilja planirane su slijedeće aktivnosti:

- suradnja s Gradom Rabom i Općinom Lopar sa svrhom uklanjanja arhitektonskih barijera prema ustanovama i tvrtkama
- prilagodba postojećih parkirnih mjesta kretanju osoba s invaliditetom
- osiguranje javnog prijevoza do škola, doma zdravlja, bolnice, centra grada
- održavanje predavanja o predrasudama i stereotipovima u zajednici, nerazumijevanju poslodavaca, jačanju samopouzdanja osoba s invaliditetom
- osiguranje obrazovanja, održavanja tečajeva i edukacija
- održavanje sastanaka s poslodavcima sa svrhom zapošljavanja osoba s invaliditetom
- osiguranje prostora za rad Udruge roditelja djece s invaliditetom i teškoćama u razvoju „PINOKIO“.

1. 5. 6. Praćenje i evaluacija

- broj provedenih edukacija i tečajeva u svrhu obrazovanja osoba s invaliditetom
- broj održanih predavanja i radionica sa osobama s invaliditetom
- broj održanih sastanaka s ravnateljima, direktorima ustanova i tvrtki
- broj zaposlenih osoba s invaliditetom
- broj izgrađenih- prilagođenih parkirnih mjesta za osobe s invaliditetom
- broj izrađenih pristupa zgradama i ustanovama
- osiguran prostor za udugu roditelja djece i invaliditetom i teškoćama u razvoju „PINOKIO“.

Ovaj Plan za zdravlje Grada Raba za razdoblje 2022-2025. godine stupa na snagu danom objave, a objavit će se u „Službenim novinama Primorsko-goranske županije“.

KLASA: 024-04/22-01/06

URBROJ: 2170-13-02-01/02-22-11

Rab, 13. prosinca 2022.

GRADSKO VIJEĆE GRADA RABA

PREDSJEDNIK
Željko Dumičić